

soudem, zaručené straně předpisem § 105 ústavní listiny. Nelze ani setrvati na právním názoru dříve vysloveném (Sb. n. s. 6873), že by rozhodčí komise jen arbitrerně posuzovaly poměry v závodě a neřešily otázky právní. Právě otázka předčasného zrušení pracovního poměru podle § 82 živn. ř. a § 27 zák. čís. 20/1910 ř. z. (nyní § 34 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n.) vyžaduje rozboru a zjištění skutkových okolností a také řešení otázek právních. Rozhodnutí komise nelze také srovnávati s rozhodčími soudy hornickými nebo s rozhodčí komisí podle §§ 73 a 75 zák. čís. 220/22 Sb. z. a n. Rozhodčí soud hornický patří zřejmě k rozhodčím soudům podle § 95 úst. listiny a opravné řízení jest upraveno v § 11 zák. čís. 170/24 Sb. z. a n. Rozhodčí komise podle zák. čís. 220/22 Sb. z. a n. řeší jen spory vzniklé z příslušnosti osob k okruhu zaměstnanců postižených pozemkovou reformou o způsobu jejich odškodnění se Státním pozemkovým úřadem a kuratoriem fondu pro zaopatření těchto zaměstnanců, takže nejde u nich o spor, v němž zaměstnavatel jest odpůrcem zaměstnance, jako jest tomu v případě § 3 g) zák. čís. 330/21 Sb. z. a n. Soudy řešící spor podle § 105 úst. listiny projednávají jej zcela samostatně, nejsouce vázány výsledky řízení správního, zejména provedou samostatně potřebná skutková zjištění a posoudí věc po stránce právní. (Srovnej zprávu ústavněprávního výboru senátu Národního shromáždění tisk čís. 2167, str. 3 a zprávu ústavněprávního výboru poslanecké sněmovny tisk čís. 4973, str. 4). Žalovaný v letech 1927 až 1928 byl opětovně přistižen dozorčími orgány žalobkyně, když při práci četl a spal, byl v červnu 1927 napomenut prostřednictvím závodního výboru, naposled spal ze soboty na neděli dne 10. června 1928 po druhé hodině ráno při odpovědné práci, načež byl v pondělí dne 11. června 1928 propuštěn. Propuštění jeho stalo se právem, ježto v chování žalovaného jest spatřovati trvalé zanedbání povinnosti podle § 82 lit. f) živn. ř., a stalo se i včas, neboť stalo se ihned, jakmile došel souhlas k propuštění z ústředí.

Čís. 15241.

Pojem kolektivní smlouvy.

Služební řád, ujednaný kolektivní smlouvou mezi Ústředním svazem zaměstnanců pojišťoven v čsl. republice a pojišťovnou (dohodou z roku 1919), tvoří integrující část všech individuálních smluv, jež pojišťovna ta uzavřela se svými zaměstnanci organisovanými u svazu, a to i těmi, kteří vstoupili do jejich služeb teprve po uzavření kolektivní smlouvy.

Svaz jest oprávněn domáhati se proti pojišťovně určení závaznosti této hromadné smlouvy.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv I 428/36.)

Žalující Ústřední svaz zaměstnanců pojišťoven v Československé republice uzavřel v prosinci 1919 s členy Svazu soukromých pojišťoven dohodu, na základě níž byl vydán služební řád (služební pragmatika).

Žalující tvrdí, že žalovaná pojišťovací společnost se dříve služební řádem řídila, zaměstnance podle služební pragmatiky přijímala a jim vydávala při nastoupení ve smyslu § 3, odst. 1 služebního řádu výtisk tohoto služ. řádu. Nyní však přijímá zaměstnance toliko podle zákona o obchodních pomocnících za podmínek pro zaměstnance materiálně nepříznivějších a odpírá jim služební řády vydati, čímž soustavně porušuje smlouvu, kterou je vázána. Navrhla proto, by bylo rozsudkem zjištěno, že žalovaná jest vázána smluvní dohodou z roku 1919, podle níž služební řád dotčenou dohodou sjednaný po úpravě podle dohody ze dne 4.—9. dubna 1930 tvoří integrující část všech smluv individuálních, jež strana žalovaná se svými u žalobce organisovanými zaměstnanci uzavřela, leč by tyto smlouvy byly proti služebnímu řádu výhodnější. **N i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podstatnou částí napadeného rozsudkového výroku jest určení, že žalovaná firma jest vázána smluvní dohodou z roku 1919. Další zmínka o obsahu této smluvní dohody, že totiž podle ní tvoří služební řád integrující část individuálních smluv uzavřených se zaměstnanci žalované, byla nutná jen proto, aby byl vymezen rozsah uvedené vázanosti žalované firmy, jež právě byl mezi stranami sporný. Avšak tím není a v tomto sporu ani nemůže býti rozřešena otázka, jakých práv nabývají z kolektivní smlouvy jednotliví zaměstnanci žalované firmy a jaké konkrétní účinky má kolektivní smlouva na odchýlné individuální služební smlouvy ujednané žalovanou firmou s jejími jednotlivými zaměstnanci, neboť to se týká jen poměru mezi zaměstnavatelem a jeho zaměstnanci a tento poměr není předmětem rozhodování ve sporu o určení závaznosti kolektivní smlouvy, vedeném jen mezi stranami tuto kolektivní smlouvu ujednavšími. Neprávem vytýká dovolatelka odvolacímu soudu, že se neobíral povahou kolektivní smlouvy i po té stránce, že jest smlouvou ve prospěch osob třetích a že smluvník kolektivní smlouvy jest jí vázán v poměru k druhému smluvníku jen potud, pokud se účastníci (čímž jsou míněni zaměstnavatel a jeho zaměstnanci) jinak nedohodnou, neboť odvolací soud se správně omezil v tomto období sporu jen na úvahy o vzájemném poměru, který ujednáním kolektivní smlouvy vznikl mezi stranami tuto smlouvu ujednavšími, a ponechal stranou otázku, zda by bylo lze porušení kolektivní smlouvy spatřovati v tom, že zaměstnavatel, ač jest smluvníkem kolektivní smlouvy, ujednal přes to s jednotlivými svými zaměstnanci s jejich souhlasem smlouvy individuální, odlišné od smlouvy kolektivní. Bylo-li odvolacím soudem vysloveno, že podle smluvní dohody z r. 1919 tvoří služební řád touto dohodou sjednaný po úpravě dle dohody ze dne 4.—9. dubna 1930 integrující část všech smluv individuálních, jež strana žalovaná uzavřela se svými zaměstnanci organisovanými u žalujícího svazu, leč by tyto smlouvy byly proti služeb. řádu výhodnější, je to správné právní posouzení věci. V § 1,

odst. 1 služebního řádu se ovšem výslovně nepraví, že by jeho předpisy tvořily integrující část všech individuálních smluv, nýbrž se tam stanoví, že jeho předpisy platí pro zaměstnance dále vytčené. Ale tu jde o výklad ustanovení § 1 služebního řádu, totiž o výklad, jaký význam mají slova, že »předpisy tohoto služebního řádu platí« pro zaměstnance vytčené dále v odstavcích a), b) a c). — Stanoví-li se ve služebním řádu, že jeho předpisy o úpravě služebního poměru platí pro určité kategorie zaměstnanců, lze tomu právem rozumět tak, že se jeho normativní ustanovení promítají i do jednotlivých pracovních smluv těchto zaměstnanců a že tedy platí i pro ně. Bylo-li to odvolacím soudem vyjádřeno slovy, že služební řád tvoří integrující část jednotlivých smluv ujednaných se zaměstnanci, pro něž tento služební řád platí, není to ani pojmově nesprávné, ani to nepřesahuje význam a dosah ustanovení § 1 služebního řádu. Spornou otázku, zda služebním řádem měly být upraveny jen služební poměry stávající již v době jeho ujednání, či zda se jeho ustanovení vztahují také na zaměstnance přijaté do služeb po ujednání tohoto služebního řádu, rozřešil odvolací soud správně ve smyslu posléz uvedeném, poukávav k odůvodnění svého názoru na doslov úvodní věty § 1, § 2 čis. 3 a § 3 čis. 1 služebního řádu. Dovolací soud tento jeho názor schvaluje, neboť z obsahu uvedených ustanovení vyplývá nepochybně, že služební řád byl ujednan smluvníky kolektivní smlouvy i pro zaměstnance budoucně do služeb přijaté, čemuž nasvědčuje ostatně také doslov § 2, čis. 2, odst. 3 služebního řádu a čl. I přílohy II. ke služebnímu řádu. Pokud jde o otázku aktivní legitimace žalujícího svazu k žalobě o určení závaznosti kolektivní smlouvy, jest pro ni rozhodnou nesporná skutečnost, že žalující svaz jest smluvní stranou tuto smlouvu dojednavší. Náš právní řád sice zvláště neupravuje instituci hromadných smluv pracovních, ale v četných zákonech ji uznává jako smluvní útvar práva soukromého, pro nějž lze použití obecných ustanovení občanského práva o smlouvách (viz na př. § 1154 b), odst. 2 obč. zák., § 6, odst. 2 zákona o obchodních pomocnících čis. 20/10 ř. z. a § 4, odst. 2 zákona o soukromých zaměstnancích čis. 154/34 Sb. z. a n., § 114 b) nov. k živnost. řádu, § 21 zákona o domácí práci čis. 29/20 Sb. z. a n., § 18 zákona o domovnících čis. 82/20 Sb. z. a n., § 142 zák. o soc. pojištění, § 24 zákona o stavebním ruchu čis. 43/28 Sb. z. a n., § 8 zákona o prodeji zboží za jednotné ceny čis. 251/33 Sb. z. a n. a § 1, odst. 3 zákona o pracovních soudech čis. 131/31 Sb. z. a n.). Hromadnou čili kolektivní smlouvou se rozumí podle ustálené praxe ujednání učiněné mezi zaměstnavateli nebo jejich organizacemi se strany jedné a odborovými organizacemi zaměstnanců se strany druhé, takže alespoň na jedné straně (zaměstnanců) jest vždy zúčastněn subjekt kolektivní, jednající za své členy. Obligační část takové hromadné smlouvy účinkuje mezi stranami, které ji ujednaly, takže žalující svaz zaměstnanců jest legitimován, aby se domáhal určení závaznosti hromadné smlouvy proti druhému smluvníku, byla-li jím popírána. Při řešení otázky aktivní legitimace v naznačeném smyslu nesejde na tom, že žalující svaz sám nenabyl práv, ani nepřevzal povinnosti ze služebního řádu vydaného na základě kolektivní

smlouvy, neboť tu nejde o práva a povinnosti, jež ze služebního řádu plynou pro zaměstnance, nýbrž jen o závaznost obligační části hromadné smlouvy, pokud účinkuje mezi stranami tuto smlouvu ujednavšími. Pokud se konečně dovolatelka zmiňuje i o nedostatku své pasivní legitimace ke sporu, uvádějíc, že prý by žalující svaz mohl vystoupiti jen proti »Ústřednímu svazu pojišťoven« jako svému smluvníku, stačí odkázati ji na důvody napadeného rozsudku, v nichž bylo vyloženo, že kolektivní smlouva byla uzavřena žalujícím svazem též se žalovanou jako kontrahentkou.

Čís. 15242.

K § 4, odst. 1 zák. čís. 44/28 Sb. z. a n.

Správnímu úřadu přísluší jediné řešiti otázku potřeby bytu pro podnik a nikoliv též řešení otázky, zda jde o byt zařízený při podniku pro ubytování zaměstnanců.

Byl-li horník po skončení služebního poměru ponechán v dosavadním naturálním bytě jen vzhledem k poválečné nouzi o byty z důvodu lidskosti, neobýval byt z důvodu nájemní smlouvy.

(Rozh. ze dne 29. května 1936, Rv II 831/35.)

Proti žalobě na vyklizení z bytu namítl žalovaný, že jde jednak o byt pod ochranou nájemníků, což uznala žalující žádostí u okresního úřadu o rozhodnutí podle § 4 (1) zák. čís. 44/28 Sb. z. a n., jednak o byt naturální, v kterémžto případě by byl příslušný k rozhodnutí sporu soud rozhodčí. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Podle § 4, odst. 1 zák. čís. 44/28 (prodlouženého zák. č. 33/29, opatřením čís. 166/29, zákony č. 30/30, 166/30, 210/31, 164/32, č. 54/33, 244/33 a 32/34, 259/35 Sb. z. a n.) přísluší správnímu úřadu jediné řešiti otázku potřeby bytu pro podnik, nikoliv též řešení otázky, zda jde o byt zařízený při podniku pro ubytování zaměstnanců, případně otázky, zda byt podléhá ochraně nájemců. Tuto otázku mohl by správní úřad podle § 44 vl. nař. č. 8/28 Sb. z. a n. řešiti jen jako otázku předběžnou, pokud nebylo o ní rozhodnuto pravoplatným výrokem řádného soudu. Než takový výrok má býti učiněn právě v souzené věci. Nezáleží tudíž na tom, jaké stanovisko zaujímal žalující těžířstvo v řízení u správního úřadu. Žalovaný neprovádí dovolací důvod právní mylnosti podle zákona, ježto nevychází při jeho provedení ze skutkových zjištění, že dům, v němž jest byt žalovaného, jest určen pro aktivní zaměstnance žalujícího těžířstva, že také žalobci byl v něm původně přidělen byt z důvodu, že byl aktivním zaměstnancem téhož těžířstva, že však byl v něm i po skončení pracovního poměru ponechán, že toto